

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár
egész évre 10 arany korona
félévre . . . 5 arany korona
Egyes szám ára 25 arany fillér

III. t.-cikk 10. §.

Barta Károly pocsaji egyháztags levelet írt szerkesztőségünkhöz, amelyben azt panaszolja, hogy egyházi törvényeink III. cikkének 9. és 13. §-ai nincsenek sem rendszeresen, sem igazságon végrehajtva.

Ezt a panaszt arra alapítja, hogy „az olyan egyháztagsok, akiknek más község határában is van földbirtokuk, vagy házuk, nem adóznak egyházi téren ezen más községben levő birtokuk háromnegyedéért, mivel ahol a birtok fekszik, ott csak egynegyed egyházi adó vethető ki, a birtokos lakóhelyén pedig nem vetnek ki azért, hogy nem világos az egyházi törvényünk idevonatkozó része”. Kívánsága tehát az, hogy ezt a kérdést tegyük szóvá a lapunkban, azért is, hogy a legközelebbi zsinaton az egyházi törvény ne legyen homályosan szövegezve és ne csak a kisbirtokost, vagyis annak az állami adóját találja meg az egyházközségi vezetőség bárhol, hanem találja meg a nagyobb birtokosnak is más községben állami adóját is.

Úgy látszik, a levél írójának egyedül a III. t.-cikk 13. §-a szerint az adócsökkentési segítyt kérő egyházak számára minimálisnak megszabott adókulcs volt a szeme előtt. Pedig ez az adókulcs egyáltalán nem általános, még az adócsökkentési segítyt igénybe vevő egyházainkban sem, mert nagyon sok ilyen helyen is az osztályba sorozás útján való adóztatás van elfogadva. Ilyen adórendszer mellett pedig a más községben lakók kisebb adótétellel megrovása egyáltalán nem okoz semmi igazságtalanságot. Sőt a 13. § szerinti adózási rendszer mellett is utóléri az egyházi adó a más községben levő birtokot a 25 százaléknál nagyobb mértékben. Mert ott, ahol az ingatlan fekszik, az ingatlan után egyébként járó adónak csak 25 százaléka vethető ugyan ki, de a tulajdonos a lakóhelyén az azon ingatlanából származó jövedelme, illetőleg ezen jövedelme alapján fizetett állami adója után is fizeti az egyházi adót.

Amellett pedig különösen nem helyes ezt az ügyet úgy állítani be, mint a nagybirtok-

meg a kisbirtok ellentétét. Előfordul ám az is nem egyszer, hogy kis-, sőt törpe-birtokok tulajdonosai laknak más község területén. Én magam is ismerek nem egy rendőrt, hivatal-szolgát s más ilyen, a szó szoros értelmében vett „kis embert”, aki a szolgálata után itt él a városban, de a környékbeli falvak valamelyikében van egy-két hold földeskeje. Viszont a nagybirtokosok között is van akárhány, akinek több ezer holdnyi birtoka az utolsó talpalatnyi földig egyugyanazon község határában fekszik. Az ellentéteket ilyen szembeállításokkal növelni semmiképpen sem kívánatos. Bizonyos vagyok benne, hogy a levél írójának sincs ilyen intenciója. Egyszerűen elfogadta a most nagyon divatos szembeállítást anélkül, hogy minden lehetőséget végig gondolt volna.

Az bizonyos, hogy egyházi adótartozásunknak, vagy inkább: az egyházi jövedelmek megszerzési módjának nagyon sok kifogásolhatósága van. De itt épen első sorban az eshetik kifogás alá, hogy nagyon is hozzákötöttük az egyházi jövedelmeket a vagyonhoz. Ebből rengeteg sok baj és nehézség származhatik. Származott is elég. Gondoljunk csak arra, ha például a református vallású nagybirtokos földje más vallásúra száll át. Egy ilyen tulajdonosváltás a mostani rendszerünk mellett gyökerében rendítheti meg az egyházközség anyagi helyzetét, — holott az egyháztagsok száma csak egygyel fogyott.

Attól, hogy mindegyik egyházközségünk maga tartotta el magát a tényleges egyháztagsok áldozatkészségéből, mi nagyon messze estünk. Hogy ezt elérhessük, vagy ide visszatérhessünk, egyháztagsainknak hosszú és következetes nevelésére van szükség.

Az egyházi adózáshoz származó igazságtalanságok és meglévő nagy egyenlőtlenségek csökkentésére kínálkoznék más mód is. A központi, az országos adóztatás behozatala. Akkor minden magyar református egyenlő arányban viselné a közterheket. A közkasszából minden egyházközség megkapná a minimális szükségletei fedezésére kívánt összeget. A többit adnák

a helyben lakók önkéntes adakozással. Így aztán ha valamelyik egyházközség nem tudna virágozni, az tisztára a tagjai készségének a hiányán múlna.

De ezzel a gondolattal sem igen lehet minálunk előállni. Mert minálunk az autonómiát a legtöbbben a teljes széttagoltságban látják s az erők egyesítését az autonómia veszedelmének vélik.

Dr. Baltazár Dezső püspök Coolidge elnöknel.

1924 december hó 18-án délelőtt 10 órakor Coolidge elnök a Fehér Házban kihallgatáson fogadta dr. Baltazár Dezső püspökünket, fiát, Baltazár Lászlót, valamint a püspök kíséretében levő Baja Mihály debreceni lelkészt. Püspökünket és kísérőit a magyar követség helyiségéből, a távollevő nagykövet helyett, Hertelendy Andor követségi titkár kalauzolta a Fehér Házban. Coolidge elnök meleg kézzorítással fogadta a magyar zarándokokat s nagy figyelemmel hallgatta dr. Baltazár Dezső püspököt, ki angol nyelven a következő beszédet intézte az elnökhöz:

A püspök üdvözlő beszéde.

„Elnök Úr! Tele van lelkem hálával Ön iránt, aki olyan nemes lelkű, hogy szeretettel és megbecsüléssel fogadta egy szerencsétlen ország és egyház gyászba öltözött követét.

A világháború és azt követő belső zavarok teljesen tönkretették az én hazámat és egyházamat. Mi romok között járunk és siratjuk a múlt szép emlékeit. Pedig a világnak nagy hasznára voltunk a múltban. A mi vérünk hullott a pogányság ellen vívott százados harcok során, úgy, hogy Európa kulturája békésen fejlődhetett a mi hátunk megett; az a kultúra, amelyből aztán Amerikának a nagysága is származott.

Én Amerika nagyságát nemcsak területében, városaiban, munkájában, iparában, haladásában, nemcsak gazdagságában és rendjében, szabadságában és hatalmasságában látom, hanem abban a szeretetben is, amely Magyarországot szegényeit többször segítette.

Mély tisztelettel üdvözlöm Önt, Elnök úr, mint Amerika nagyságának kiváló képviselőjét és kérem rokonszenvét szerencsétlen hazám és egyházam iránt és most különösen az ősi és történelmi Debreceni Református Kollégium iránt, amely a felvilágosodottságnak, magas kulturának, liberálisizmusnak, demokráciának és szeretetnek világító fáklyája volt s amelynek érdekében Amerikába jöttem segítyt gyűjteni.

Az Isten áldja és tartsa meg Önt, Elnök úr és az Amerikai Egyesült Államokat“.

Az elnök válasza.

Coolidge elnök a püspök beszédét mindvégig állva és látható meghatottsággal hallgatta végig, majd a következő szívélyes szavakkal válaszolt:

— Nagyon köszönöm a megtisztelő üdvözlést, amelyet nemzete s egyháza nevében és az én képviselőtemben az Egyesült Államoknak tolmácsolt. Megértettem és méltányolom azt a nagyszerű missiót, amelyet Önök a tanügy és a jóléteknység érdekében teljesítenek. Amikor missziójukhoz a legjobb szerencsét kívánom, egyben kijelentem, hogy szívesen leszek segítségükre, ha ez irányban hozzám fordulnak. Isten vezérelje önöket“.

A kihallgatás ezzel véget ért s a Fehér Ház lépcsőjén lefelé haladókat az újságírók és fotográfusok sokasága vette körül fotografáló gépeivel és ostromolta meg kérdéseivel.

Tárca

Kerekes Ferenc pedagógiai levelei.

Enekes könyvet is külön, gyermeknek való írni. Ne a neki oly magas zsoltárokat tanítsuk meg nekik I-en kezdve válogatás nélkül CL-ig. Itt is előtérbe állítja tisztelete személyét: „A mi Szentgyörgyink... így írt volt hajdan énekeket a maga leánykái számára“.

Kötébkől éneklésre is meglehetne tanítani a gyermekeket az 5 év alatt. „Noha talán én voltam az a legselejtesebb éneklő minden Kisújszállási Rectorok közt ad hominum memoriam, még is csak az én kezem alatt történt az, ad hominum memoriam, hogy az egyik gyermek halkkal valamit énekelt, azt a másik le tudta utána kótázni, hogy Maróthiból a négy hangot magok a gyermekek egy clavisra tudták venni és 8 lineába lekótázni“. Előbb csak tisztán a hangot gyakoroltassuk, de ne mindjárt az „Aki nem jár hillenek tanácsán“ kezdjük s ne verjük ostorral a gyermeket, ha valami hangot elhibáz, „mint én velem hajdan éretlen falusi Tanítóm cselekedett, aminek köszönhetem főképpen, hogy az énekléstől mindjárt annak kezdetén megképzélődtem, és attól kedvem elment, azután is soha benne sokra nem mehettem“.

Igen jellemző a fenti vallomásokon kívül a kor pedagógiai viszonyaira a következő, melynek első szavai, mint motto visszajárnak az egész kötetben keresztül: „Adjunk a tanítók kezébe okos *pedagogica* **Utmutatást** mindegyik tudományban. Ekkor csak az lesz rossz tanító, aki rossz lelkű és korhel, most pedig az is rossz, aki jólélekkel s szorgalmasan igyekszik eljárni kötelességében, mert nem tudja mit, és mi módon kellene csele-

kedni, és sokszor hasztalanul gyötri mind magát, mind tanítványait sok faradsággal és unalommal ott, ahol mind ő, mind azok egész gyönyörűségeket találtak volna a munkában, ha ő tudta volna, hogy kezdjen ahhoz, és micsoda utat kövessen annak végrehajtásában.

Idáig tart a vallás tanításról szóló elmélkedése. Álljunk meg itt egy kissé, nézzünk végig rajtuk. Mi a megfelelő, vagy ellenpontjuk; mi az övé s hogy ítélnünk velük?

Megvallom, én nem osztom aggodalmait. Így szólna ma a legtöbb ember e sorok olvastára. Könnyű ma így beszélni, mikor talán legszerencsésebbnek éppen vallásoktatáunkat lehet tekinteni, legalább is elvileg. Minden erőszakosság nélkül lehet megvalósítani vele és benne a Herbart-Ziller-Rein hangozta, nagyon is ajánlatos, mert természet-szerű — kultur fokozat szerinti végig vezetést. Bibliái történetek mindjárt az emberiség kezdő, mind magasabbra hágó kulturáját találják a gyermek elé veíteni, általános keresztyén, aztán prot. egyház-történet a modern korig vezetik, betetőzi a dogmatika. Közbe-közbe a vallás külső kifejeződéseit is megmutatja a gyermek Pósa, Gyökössy stb. a gyermeki lélekkel meghatározó együttérzésről tanuskodó versekkel az imádság terén is segítenek, bennünket a kívánatos állapothoz, mert itt kell igazán folyton fülünkbe csengeni a Rousseau végtelen sokat jelentő „Retournons“-jának! De mennyivel másképp volt akkor! Nézzük meg, mit mond az 1812-i addigi legrészletesebb tanterv; a „Tanítók kötelességei.“

A legelső, a septima és a sexta classisokban, „meljek itt Debreczenbenn csak azért szakasztódnak ketfelé, mivel azokban járó gyermekek edj heljre nem férnek“ kb. történelmi fonalat követik, de „mind a Hitnek Ágazatai, mind az Erköltsi törvények forduljanak elő a szent Historiában... Minek utána már értékre adták Tanítványaiknak, mi az Isten? igyekezzenek vélek... az Uri Imádságot, a Reggeli és Estvéli, az Étel előtt és Étel után való könyörgéseket, a könnyebb Soltárokat, és egyéb Szent Énekeket megérintni... de tsak mondogatva, könyv nélkül.

A II. magyar iskolában is kb. ebben a mederben halad a vallás tanítás, „de bővebben, az Utmutatás edj tsillagos Tzikkelleihez a két tsillagosokat is hozzáadván“. Azután Vasárnaponként az „Apostoli Hitformát, Tízparancsolatot és kiszabott könyörgéseket“ kell tanítani, bibliaolvasás és kórák szerinti énekléssel kapcsolatban. A földrajzból is hangsúlyozzák azokat, meljek a Szent Historia megértésére megkivántatnak.“ A II. félévben már „a keresztyén erköltsi Tudományból az edj Tsillagos Tzikkelleket, az Utmutatás III. darabja szerint“. Vasárnaponként erre példákat is olvasnak a bibliából.

Ezek a magyar iskolában. Kerekesnél azonban ez 5 éves lenne, hát figyelni kell a deák iskola első osztályai anyagára is. Azokban csaknem végig „a Keresztyén Vallás magyarázása“ járja a híres vallástani hivatalos gyűjtemény, az „Utmutatás“ szerint, melynek még eddig meg sem jelent a III. része. Az első kettő is 1804 és 1805-ben jelent meg. Elég

szürke. hangulat nélküli, nem éppen gyermekeknek való a stílusa. Azonkívül erkölcstani dolgok jartak.

A híres Hübner címe pedig: Száz és négy bibliabeli históriák, melyeket az ó-és újtestamentomi szent írásokból a gyengéknek kedveket öszvesztett Hübner János. Mostan pedig a nemzetben levő apróságnak és más rendbeli gyenge keresztyéneknek javokra német nyelvből magyar nyelvre fordított F. P., M. A., R. E., P. H., D. E., Basileában, 1760... Maga Kerekes megmondta róla véleményét: régies, száraz. A poéták és a vén rétorok osztálya tanulta befejezésül a Heidelbergai Catakizmust“. Ebből is ismeretes egy 1718—1859-ig Debreczenben 8 kiadást ért, szerzőjét meg nem nevező kézikönyv.

(Folytatjuk.)

Dr. Törös László.

Iskola

Az ideális tanár és a magyar jövő.

Az ideális tanárról alkotott kép csak akkor lehet teljes, ha nem magában, az élettől elkülönítve, áll előttünk, hanem azzal a környezettel együtt, ahol munkáját végeznie, hivatását és rendeltetését be kell töltenie. Éppen ezért mostani feladatomat úgy gondolom a leghelyesebben megoldhatónak, ha háttér gyanánt megrajzolom azt a teret, ahol munkálkodva, egy tanár a maga életét eltölti; azután jellemezni próbálom, hogy milyen szerep is vár ma egy, a felelősség teljes súlyát érző református tanárra a jövő kialakításában és csak úgy mutatok rá azokra a fő jellemvonásokra, amelyek felépülhet az ideális tanár egyénisége.

De vajjon nem hiábavaló dolog-e ma ideális tanárról beszélni éppen tanáremberek előtt? Hiszen mindenikünk tudja azt, hogy milyennek kellene lennie az ideális tanárnak, de hát becsüljük meg előbb méltóképen a munkát, amit végzünk és nyujtsanak anyagi biztosítékot arra, hogy ideálisan betölthessük hivatásunkat. Ez az általános felfogás, amire én azt mondom, hogy aki csak így és csak ekkor tudna ideális lenni, az nincs tisztában az idealizmus helyes fogalmával és szándékának aligha van komoly alapja. És ha mi, református tanárok, is ilyen számító, megalkuvó lélekkel gondolunk az ideális tanár alakjára s nem él lelkünkben és nem tör elő szívünk mélyéről ellenállhatatlan erővel valami olthatatlan lánggal égő szent tűznek első vagy utolsó lobogása, mely, mint élő vágy, abban a bátor elhatározásban nyer megtestesülést, hogy mi a mai idők minden mostohasága és zordonsága ellenére is akarunk és pedig nemcsak egykedvű kísérlet gyanánt, de szent komolysággal akarunk ideális lélekkel végighaladni a pályán, melyen elindultunk, akkor hiábavaló minden további szavam. De én ezt nem gondolom. Igaz ugyan,

hogy a mai kor szelleme, mint valami súlyos átok, oly nyomasztóan nehezedik lelkünkre, hogy sokszor nem tudunk hatalma alól szabadulni; így aztán igen gyakran tanácstalanul, tehetetlenül és reménytelenül állunk a legfontosabb nemzetépítő munka végzése közben mi tanárok is.

Az utóbbi évek eseményei a lelkünkben még megmaradt idealizmus utolsó foszlányait is már majdnem egészen megsemmisítették s az eszményi lelkesedés tüzeit csaknem egészen kioltották. Pedig ha ez bekövetkezik, üresen maradt lelkünk előtt nincs többé semmi cél, ami felé való törekvés igazi értékét és tartalmát megadná életünknek, hanem küzdelmes, unalmas, robottá változik ránk nézve a tanítás, a nevelés, a halhatatlan emberi lelkek alakításának leggyönyörűbb munkája. Ennek szomorú következménye aztán első sorban hazánk növekvő ifjúságának lélekben való elsorvadása lenne, ami viszont nemzetünk utolsó katasztrófáját, végpusztulását jelentené. Itt vár mi reánk, tanárookra, olyan feladat, amelynek sikerrel, jó eredménnyel való elvégzése szinte lehetetlennek látszik. Az akadályokat mindnyájan ismerjük, a nehézségeket érezzük, de azért a munkát, hogy t. i. a gyöngye emberi plánták eszményi életre képesítő gyökérszárait, amelyeken gyilkos féreg foga rág, a végpusztulástól megmentsük, nekünk tanároknak vállalni kell, nehogy azok az erősen megtámadott, fiatal gyökérszálok, amelyek az örökkévalóságba és e honi földbe, mint megtestesült eszmébe, bocsátkoznak, egészen elszakadozván hazánk növekvő ifjúságánál, sorsuk még gonoszabb és mostohább legyen, mint a mienk.

Hogy e nagy munka elvégzésére erőt és bátorságot nyerjünk, fordítsuk egy pillanatra tekintetünket a múltba és nézzük magyar nemzetünk történetének azt a korszakát, amely oly sok tekintetben hasonló a maihoz. Az ország akkor is darabokra tépett és kifosztott volt. A kétségbeesés és bizonytalanság érzete szorongatta milliók lelkét. És íme, a reformátorok kicsiny csapata az Isten örök evangéliumának reményt keltő szavával s áldozatos szeretetével újra megtanította hinni és bízni az embereket. S ezenfelül az iskolák létesítése által a tudatlanságot is megszüntetni igyekeztek. Úgy, hogy az országát elveszített magyarság hite és műveltsége által csakhamar egy jobb jövőre igéretének birtokosául tekintette magát.

Ha most párhuzamot vonunk ama letűnt kor és a mi korunk között, azonnal megállapíthatjuk, hogy ezt a mi korunkat — a sok hasonlóság mellett — még a mohácsi vész utáni kornál is szomorúbbá és kétségbeesettebbé teszi annak a két hatalmas tényezőnek: a hitnek és műveltségnek a hiánya. Mert tagad-

hatatlan, hogy a mai, ú. n. „modern emberek” legnagyobb részénél a hitetlenség fölényes cinizmusával és az álműveltség parókájával találkozunk, amely mögül lépten-nyomon kikandikál a műveletlenség sötét ábrázata. Manapság hasztalan keressük ama két diadalmat, romokon is építeni tudó erőnek a jelenlétét szétszórt nemzetünk fiainak életében. Sem hitet, őszinte és mélységes, alázatos és buzgó krisztusi hitet, sem igazi tudománysozmat nem találunk — csak kevesek lelkében. Eltűnt az emberek szeméi elől az idealizmus felséges eszméje, isteni gondolata, melyet Krisztus így fejezett ki: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkében pedig kárt vall”. Pedig ma is csak „a Lélek az, ami meg-elevenít”. S amelyik társadalom eme királyi bélyegét az idealizmusnak magán hordozza, az biztosította is a maga boldogulását. A mi korunk materialista gondolkodású gyermekeinek az életében azonban, mintha egy ezzel el-lentétes eszme vonulna végig vezérlő gondolat gyanánt, aminek természetes következménye, hogy az ilyen szellemi légkörben felnövekedő ifjú nemzedék szintén célok és eszmények nélkül járja majd az élet útját, félelmetesen haladván a lejtőn lefelé.

Mindezeket figyelembe véve, ki ne érezné körülünk, református tanárok közül, — a magyar jövőt illetően — a felelősség megdöbbentő komolyságát, annak a felelősségnek, amely kivétel nélkül mindenünket terhel attól a pillanattól kezdve, amikor, mint református tanárok indultunk el a jobb jövőt építeni akaró munkásai között a magyar hazának.

Nézzük most azt a szűkebb kört, ahol egy tanárnak munkáját végeznie kell. Ez az iskola s benne az ifjúság.

(Vége következik.)

Mezőtúr.

Kiss István,
vallás tanár.

Közélet

Harangavatás Körösszegapátiban.

A körösszegapáti református gyülekezet hívei előtt sokáig emlékezetes marad az az impozáns és lélekben felemelő ünnepély, melynek keretében dec. 21.-én felavatta két új harangját. Az ünnepi hangulat már a megelőző napon ráfeküdt a lelkekre s az magával ragadta a gyülekezet ifjait, öregeit. E napon tölt be mindnyájok szívének régi vágyódása és reménysége: az elvitt régi harangok helyébe ekkor érkeztek meg az új harangok és megláthatták reménységök beteljesedését. Nemzeti színű zászlók alatt, virágokkal, koszorúkkal, hosszú kocsisorban indult el a kurátor vezetése alatt a gyülekezet mindkét rendbeli ifjúsága a vasúti állomásra, hogy onnan a harangokat ékesen

és szép rendben haza hozzák. Már messziről köszöntötte a toronyban árván maradt kis harang két új társának közeledését s mikor azokat az örökös szeretet csakugyan szerencsésen haza hozta, körülvette a kíváncsiak serege s a mindnyájunk lelkén előmlő háládatos érzés hymnus eléneklésében csordult ki.

Az ünnepélynek lélekemelő része azonban másnap, vasárnap történt meg. A templom előtt felhúzásra váró, virágokkal és koszorúkkal ékesített harangokat Percz István körösnagyharsányi lelkész és egyházmegyei főjegyző áldotta meg nagyszámú hallgatóság jelenlétében, kik között nemcsak a vendégek, hanem a helybeli oláhok is tekintélyes számmal vettek részt. Hálát adott Istennek törekvéseink eredményéért, áldást könyörgött az áldozatkész szívekre és az új harangokra. A felhúzás után ugyancsak ő tartotta a gondolatokban gazdag, a figyelmet mindvégig lekötő lendületes egyházi beszédet a 26. zsolt. 8. v. alapján. Beszédjében örömmel állapította meg, hogy a háború erkölcsi és anyagi pusztításai után megmaradt romok eltakarításához serényen fogott hozzá a gyülekezet, mely fényes tanúbizonyságát adta annak, hogy valósággal szereti az Úr házában való lakozást. És míg egyfelől azt hangsúlyozta, hogy megcsontított hazánkat régi dicsőségébe és nagyságába csakis ilyen megszentelt nemes érzelmek juttathatják el, addig másfelől azt kötötte szívére az áhitatos gyülekezetnek, hogy az Isten dicsőségének hajlékát szeressék azzal a buzgósággal és alázatossággal, amellyel azt körülvezték apáink.

A megható és épületes istentisztelet után a szépen feldíszített tanteremben vidám hangulatban költötte el az izletes ebédet az ünneplők nagy száma, melynek során több értékes felköszöntő hangzott el.

Harangjainkat, melyek közül az egyik A hangú és 379 kg., a másik pedig Cis hangú és 201 kg. súlyú, Walsér Ferenc budapesti haranggyáros öntötte szép kivitelben, kifogástalan összhanggal, kellemes csengéssel és igen jutányos ár mellett, úgy hogy a kiállított munka minden elismerést megérdemel.

Jelenvolt.

Különfélék

Harminczéves lelkészi jubileum Amerikában. Bensőségteljes, meleg ünneplésben részesítette az ashtabulai, ohioi magyar református gyülekezet az ő lelkipásztorát, Dr. Harsányi Sándor lelkészt, amerikai lelkipásztori szolgálatának 30-ik évfordulója alkalmából. A csinos templom ez alkalommal fel volt díszítve pálmákkal és élő virágokkal s a gyülekezet előljárói és tagjai csoportosan fejezték ki az ismert nevű lelkipásztor előtt az ő legjobb kívánataikat. Dr. Harsányi Sándor 1894-ben ment ki Turkevéből Amerikába a clevelandi magyar református gyülekezet, illetőleg a Ref. Church in the U. S. Belmissioi Tanácsának meghívására. 3 és fél évig ebben a gyülekezetben, 5 és fél évig a chicagói egyházban működött, mint

magyar missionárius, mindkét helyen felépítve a templomot. 1903-ban a Pennsylvania államban levő Homestead városába helyezte át ötet a missiohatóság, rábízván az egyházközség megszervezését, mit ő sikerrel hajtott végre, úgyhogy ma ez a gyülekezet egyike a legvirágzóbb állapotban levő s legrendezettebb gyülekezeteknek Amerikában. Homesteadon Dr. Harsányi lelkész közel 20 esztendőn át működött a hívek igaz szeretetétől körülveve. 1917-ben az Amerikai Reformátusok Lapjának szerkesztői tisztével bízott meg, melyet 7 és fél évig viselt. Jelenleg az Ohio állambeli Ashtabulai gyülekezet körében működik, mint lelkipásztor.

Hagyományok és adományok a debreceni egyházban az 1924. évben. Hagyomány az egyháznak 5 millió K és egy vagon búza; az ispotályi szegényeknek 2 millió K; iskoláztatási célra egy vagon búza, összes hagyomány 7 millió korona és két vagon búza. — Adomány az egyháznak 545,000, harangra 1.700,000, bányi harmóniumra 17,000, ispotályi orgonára 610,000, homokkerti imaházra 933.880, szegény tanulóknak 100,000, árva tanuló gyermekeknek 1.462,000, ispotályi szegényeknek 6.918,250, alapítvány létesítésre 105,000, legátusok részére 8.943,000, nyugdíjalapra 52,158 K, összes adomány 20.486,288 K. — Az egyház kifizetett árva gyermekek segélyezésére 17.870,638 K-t, szegények ellátására 163 milliót, összesen kifizetett 180.870,638 K-t. — Az összes hagyományok, adományok és kifizetett segélyek összege 208.356,926 K, amihez hozzá kell venni a kisebb értékű, de igen nagy számú természetbeni adományokat.

Félreértések kikerülése végett ismételtén közöljük a lelkészképesítő vizsgálatot tenni szándékozókkal, hogy az I. lelkészképesítő vizsgálatra február hó 9. napján, délután 3 órakor kell jelentkezni a lelkészképzőintézeti igazgatóság helyiségében, a vizsgálat szóbeli része másnap, 10-én, délelőtt kezdődik. A II. lelkészképesítő vizsgálatra február hó 10. napján, délután 3 órakor kell jelentkezni az egyházkerületi lelkészi főjegyzőnél (Kálvintér 8. sz.), a szóbeli vizsgálat másnap február 11.-én délelőtt kezdődik.

Népmozgalmi adatok a debreceni református egyházban az 1924. évben. Született fi 873, nő 740, összesen 1613. Házasságra lépett tiszta református pár 351, vegyespár 144, összesen 495 pár. Meghalt fi 824, nő 730, összesen 1554. Áttért hozzánk fi 17, nő 20, összesen 37; kitért tőlünk más egyházba fi 11, nő 20, összesen 31. Szaporodás finemen 54, nönemen 10, összesen 64. A polgári házasságot kötött 255 vegyes házaspár közül egyezséget kötött javunkra 89, kárunkra 50, nem kötött egyezséget 116.

A MEKDSz. január 31—február 2. napjain Budapesten országos diáknagygyűlést tart.

Hollandia királynőjét a leydeni egyetem honoris causa a jogtudományok díszdoktorává avatja ebr. 9-én.

Harangavató volt Somogyvárosban dec. 14-én és Somogyvisontán dec. 21-én.

Utmutató a Szentírás olvasásához cím alatt a Bethánia-Egylet újra külön lapként is kiadja a Mustármagnak ezt a közkezdvelt mellékletét, mely a hónap minden napjára részletes biblíamagyarázatot közöl. Az előfizetési díj egy példányért félévre 9000 K, 2—5 példány járata esetén 8500 K, 6—10 példánynál 8000 K, 11—50 példánynál 7800 K, 50 példányon felül 7500 K. Kiadóhivatal Budapest VIII., Gyulai Pál u. 9. Mithogy az egy heti biblíaszövegek közös tárgy köré csoportosúlnak, nagyon alkalmas a lapocskára, hogy egyes fontos kérdéseknek a biblia szempontjából való sokoldalú tanulmányozását megkönnyítse. Mindenkinek melegen ajánljuk.

A vámospécsi egyházban advent két utolsó vasárnapján sikerült vallásos estély volt Bartha Dezső lelkipásztor, Béres Antal tanító, Makay Erzsike, Koncz Róza, Bicskei Róza, Kiss Róza, Tóth Etelka, özv. Szalavszky Ferencné úrnő, Sándor Juliánna, Tóth Eszter sikeres és hatásos közreműködésével.

Nagybányán Egyházi Szemle címen gyülekezeti vallásos lap indult meg f. hó 1-én Szaploncay Bertalan lelkipásztor szerkesztésében. A meglepő szép kiállítású és tartalmas lapnak hosszú, boldog létet kívánunk.

Protestáns Irodalmi Délutánok tartását kezdte meg a debreceni Templomegyesület előadásokat rendező szakosztálya f. hó 14-én délután a református főgimnázium tornatermében. A szépszámú hallgatóság előtt Dr. Sallay Lajosné elnök nyitotta meg az ünnepélyt, Nagy Lajos titkár ismertette alaposan az irodalmi délutánok célját és programját, majd Dr. Zsigmond Ferenc főgimnáziumi tanár tartott értékes és nagyhatású előadást „Vallás, költészet, élet” címmel. — Kiindult a református gyülekezeti életnek ama romantikus és boldog idejéből, amilyenek a Jókai és Baksay írásaiban látjuk, amely írásoknak megvoltak az életben az idealizált modeljei s rámutatott arra, hogy a református gyülekezetek mai irodalmi rajzai bármily tulzottak és fájók, mégis némi részben szintén élő modellek után készültek. Jelen református társadalmunknak s ebben a Templomegyesületnek feladata, hogy az irodalomnak kiválóbb típusokat termeljen. Kormány Lajos szavalata, Meczner László orvostanhallgató tilinkó szólója hegedű és cimbalom kísérettel, a tanítóképzőintézet zenekarának s a Templomegyesület vegyes karának egy-egy sikerült száma töltötte ki a műsort.

Nagytiszteletű Lelkipásztor atyánkfiaihoz már két ízben — hivatalos és magán formában — fordultak a hadbavonult honvéd thologusok, hogy a Kollégiumban elhelyezett emléktáblájuk költségére gyülekezetükben gyűjteni kegyeskedjenek. Erre a felhívásra és kérésre eddig csak tíz egyház mozdult meg. Ismételten és nyomtatékkal kérjük a lelkipásztor testvéreinket, hogy ha már egyszer büszkeségünk a 40 hadbavonult theologus vérehullása, az itthonmaradtak közül ismerje kiki kötelességének a vitézek emlékére való gyűjtést és adakozást. Az adományokat vitéz Huszár Endre tábori lelkész címére (Debrecen, Eötvös-utca 53. sz.) kell küldeni.

Irodalmi értesítés. 1923-ban — a nagy író szül. tésének 300 éves fordulója alkalmából — lefordítottam Pascal *Vitéli leveleit* magyarra (a műhöz írt bevezető tanulmányt a Prot. Szemle 1924 febr.—márciusi füzetében tettem köze), de a magyar fordítás kiadására nézve csak most sikerült a M. Traktátus Társasággal meggyezésre jutnom. A 19—20 ívre terjedő mű febr. 28-án fog megjelenni s bolti ára 75,000 K lesz, előfizetési díja, ha február 1-ig a kiadónak (Tahitótfalu, Pest vm.) beküldetik, 65,000 K. Sárospatak, 1925 január 2. *Dr. Rácz Lajos* akad. tanár. A kiváló jelentőséggel bíró műre felhívjuk t. Olvasóink figyelmét. Szerk.

A Magyar Evangéliomi Keresztyén Diákszövetség képviselőtestülete ez évi őszi ülését Kecskeméten tartotta meg november 22—23. napjain. A 8 helyi alakulat kiküldöttjei a szenior-osztály képviselőivel s a tisztikarral együtt 26-an voltak jelen. A gyűlés egyrészt a keresztyén diákmozgalom eszményeit igyekezett tisztázni, „A keresztyénségnek az egyéni életen túlterjedő vonatkozásai” című előadássorozat és a hozzáfűződő eszmeeserék által, másrészt a mozgalom életében felmerült fontosabb ügyeket intézte el. Az utóbbiak között nevezetesebbek: a MEKDSz.-nek a Keresztyén Diákok Világszövetségébe való felvétele; a budapesti „Diákok Háza” igazgatótanácsának megszervezése, „Szövetség Kiadóvállalat” címen a MEKDSz. kiadóvállalatának újjászervezése; „Az Erő” című ifjúsági lapnak és a „Diákvilág” című mozgalmi lapnak ügyei stb. — A fáradtságos, de lelkes munkával eltöltött két nap végeztével a kecskeméti egyháztársadalom vezetői által rendezett társas vacsorán búcsúztak el a képviselőtestület tagjai egymástól és vendéglátóiktól.

A kiadóhivatal üzenete.

Lapunk évvégi számai úgy elfogytak, hogy a reklamációknak nem tudunk eleget tenni. Ha kézalatt egy pár példányhoz juthatunk: a reklámolóknak készséggel megküldjük. — Több olvasónk kifejezett kívánságára, eredeti

tervünktől eltérőleg, lapunk 2-ik és 3-ik számát még küldjük oda is, ahonnan előfizetési díjat még nem vettünk. Aki nem óhajtja a lapot továbbra is megtartani: sziveskedjék a lapot ezzel a feljegyzéssel, hogy „nem fogadja el”, visszatülden. A 3-ik számot is megtartókat úgy tekintjük, hogy továbbra is előfizetőink lesznek s rövid idő múlva beküldik az új előfizetési díjat. — **Igen térhes** következménnyel jár lapunkra nézve, ha valaki csonkán küldi a múlt évi összegben az előfizetési díjat s ezzel küldeményenként a postán kézbesítési díj szedés következtében mindannyiszor 700 K elkerülhető költséget okoz, Takarékoskodjunk, ahol lehet. — **Polgári leányiskola, H.-bössör-mény.** Lapunk 51-ik száma az 52-ik számmal egyszerre jelent meg. Ennek példányai mind elfogytak, sajnálatunkra nem szolgálhatunk vele. — **P. G. Orosháza.** Sajnálattal értesítjük, hogy lapunk 1919. évi folyamából a hirdetést tartalmazó példánnyal nem szolgálhatunk.

Hivatalos Ertesites

ad 3651—1924. szám.

Körlevél

a nagytiszteletű esperes urakhoz, a középiskolák igazgatóihoz s általuk az iskola-fenntartókhoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a nem állami tanszemélyzet országos nyugdíjintézetét megillető járulékok befizetési időpontjait az 1924. évi 95,000—IX. számú köriratában alapította meg. Minthogy ez a körirat oly időben tétetett közzé, amely a többnyire polgári évhez igazodó költségvetés alapján működő iskola-fenntartókat leküzdhetetlen nehézségek elé állította: az 1924—25. költségvetési évre előírt járulékok befizetési időpontjait módosította, az 1923—24. évről szóló s a fenntartókat terhelő járulékokat pedig az alább közölt köriratban megjelölt feltétel mellett törölni szándékozik.

Megjegyezni kívánom, hogy a befizetési időpontok megállapítása és törlési feltételek elejtése érdekében az egyházkerületi elnökség újabb előterjesztéssel élt, azonban ezen előterjesztésre eddig végleges választ nem nyert.

Debrecen, 1925. évi január hó 12.

Révész,
püspök h.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1924. évi 119,000—IX. számú körrendelete a nem állami tanszemélyzet orsz. nyugdíjintézetét megillető nyugdíjjárulékot szabályozó 1924. évi 95,000—IX. számú körrendelet módosítása tárgyában.

1. Valamennyi egyházi főhatóságnak. 2. Valamennyi tankerületi kir. főigazgatónak. 3. A felső kereskedelmi iskolák kir. főigazgatóságának. 4. Valamennyi kir. tanfelügyelőségnek és kir. tanfelügyelői kirendeltségnek. 5. A nem állami gyógypaedagógiai intézetek igazgatóinak.

A „Budapesti Közlöny” 1924. évi 213-ik, a keb. „Hivatalos Közlöny” 1924. évi 23-ik és a „Néptanítók Lapja” 1924. évi 41, 42-ik számában megjelent 1924. évi 95,000—IX. számú körrendelet késői közzététele következtében lehetlenné vált, hogy a többnyire polgári évhez igazodó költségvetés alapján működő iskola-fenntartók a felhívott körrendeletben előírt járulékfizetési kötelezettségüknek, az ott megjelölt határidőkben, pontosan eleget tegyenek.

Ezért a felhívott körrendeletet a XIII. és XIV. fejezetekben felsorolt járulékok beszolgáltatása tekintetében az érdekelt egyházi főhatóságok kérésére — a miniszterelnök úrral és a pénzügyminiszter úrral újabb megfontolás tárgyává tettük és elmentünk a végső határig, ameddig menni az állam jelen pénzügyi helyzete mellett lehető volt. Ezért tehát a nevezett miniszter urakkal egyetértőleg akként intézkedtem, hogy

1. a felhívott körrendelet XIV. fejezete értelmében az 1924. évi július hó 1-étől kezdődőleg fizetendő havi nyugdíjjárulék az 1924—25. költségvetési év folyamán — a XIV. fejezetben megjelölt esedékességi időpontra nézve érvényes szorzószám alkalmazása mellett — a következő időpontokban szolgáltatható be:

- az 1924. évi július havi járulék az 1925. évi január havában,
- az 1924. évi augusztus havi járulék az 1925. évi február havában,
- az 1924. évi szept., okt., és nov. havi járulék az 1925. évi március havában,
- az 1924. évi dec., 1925. évi jan. és február havi járulék az 1925. évi április havában,
- az 1925. évi márc., ápr. és május havi járulék az 1925. évi május havában,
- az 1925. évi június havi járulék az 1925. évi június havában.

2. A felhívott körrendelet XIII. fejezetében az 1923—24. költségvetési évre előírt nyugdíjjárulék behajtását felfüggesztem, s az 1923—24. évről az egyes fenntartók terhén vezetett hátralékot hajlandó vagyok a folyó költségvetési év végén terhükről törölni, illetve elengedni abban az esetben, ha az 1. pont alatt megjelölt fizetési határidőket pontosan betartják.

A nem állami tanszemélyzet orsz. nyugdíjintézete ugyanis az újabb ismételt fel-emelt államsegély dacára is csak abban az esetben tud nyugdíjfizetési kötelezettségének a folyó költségvetési év hátralévő tartama alatt

eleget tenni, ha az 1. alatt megállapított fizetési határidőket minden iskolafenntartó pontosan betartja. Ebből következik, hogy más fizetési határidők megállapítása módomban nincs s hogy a nyugdíjjárulékok elengedése vagy részletekben való fizethetése kérdésében hozzám időközben beérkezett kérvények a fenti intézkedéssel elintézeteknek tekintendők.

Félreértések elkerülése végett közlöm, hogy a felhívott körrendelet XI. fejezetében foglalt az a kitétel, hogy „a fenntartó azonban átháríthatja alkalmazottaira a terhére előírt járulék 3/13-ad részét“, nem azt jelenti, hogy az alkalmazottak mentesíthetők a 3%-os járulék (az előírt nyugdíjjárulék 3/13-ad részének) megfizetési kötelezettsége alól, ezt rendszeren az alkalmazottak és nem a fenntartó tartoznak fizetni, az alkalmazott tartozik ezt az iskolafenntartó pénztárába beszolgáltatni. Ezért e rendelkezés csak azt kívánja kifejezésre juttatni, hogy az iskolafenntartó nem mentesíthető a terhére előírt nyugdíjjárulék egy részének beszolgáltatása alól azon a címen, hogy az állás ideiglenesen betöltve nincs, vagy hogy az alkalmazottra eső 3/13-ad részt az alkalmazotótól beszélni (illetményéből levonni) elmulasztotta, meri ez esetben az egész járulék a fenntartót terhelné.

Badapest, 1924. évi december hó 27-én.

ár. gróf Klebelsberg Kuno sk.,
m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter.

Csere-ajánlat.

A berettyóújfalui segédlelkész cserélni óhajt. Jövedelem: havi 1.600.000 kor. (az államségéllyel együtt), 4 kat. h. szántó föld (igen olcsó bérletképen), lakás, fűtés, világítás, takarítás. Magántanítványokat vállalhat. Én igen jutányosan (havi 300.000 kor.-ért) étkezem. Kötelesség: a rendes. Az állás minél előbb elfoglalandó. Ajánlatokat a jövedelem, családi állapot s annak feltüntetésével, hogy nős segédlelkész az állásra elfogadtatik-e, a lelkesi hivatal címére kérek.

Sápy Dezső,
segédlelkész.

Pályázati hirdetés.

A körösszegapáti-i presbiterium által az organista-kántortanítói állásra 1924 november 22-én közzétett pályázati hirdetés e hirdetés megjelenése után 8 napi határidővel megújítatik azzal a megjegyzéssel, hogy a pályázóknak organista-kántori oklevéllel is kell bírniok. A próbaéneklés és orgonázás a határidő utáni napon fog megtörténni.

Körösszegapáti, 1925 január 11.

Presbiterium.

Debrecen sz. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, zenemű-,
papír- és írószerkereskedése

Debrecen, Ferenc József út 26.

Legszebb, legalkalmasabb, legolcsóbb

Alkalmi ajándék

a jó könyv!

Szent Biblia. Nagy 4 ^o alak, félvászon kötés	K	72,000
Szent Biblia. 8 ^o alak, félvász. kötés	K	48,000
Szent Biblia. 16 ^o alak, japán papíron nyomva, bőrutánzat-kötés, arany metszéssel	K	60,000
Szent Biblia. 32 ^o zsebalak, japán papíron nyomva, hajlítható egész bőrkötés, arany metszéssel	K	132,000
Uj Testamentom és Zsoltárok, japán papíron, hajlítható egész bőrkötés, arany metszéssel	K	30,000

IMAKÖNYVEK.

Révész Imre: Imádkozó magyar. papírkötésben, vörös metszés.	K	14,550
— Egész vászon, vörös metszéssel	K	29,100
— Párnázott díszvászon, arany-metszéssel i.	K	58,200
— Párnázott, valódi bőr, vörösmetszéssel, tokban	K	109,000
Palóczy Czinke: Imakönyv	K	145,500
Csiki: Hit, remény, szeretet	K	58,200
Hozsánna énekeskönyv	K	29,100
Sántha: Órangyal	K	43,650
Szikszay: Keresztyén tanítások	K	72,750

IMAKÖNYVEK AZ IFJUSÁG RÉSZÉRE

Erdős Károly: Az én vallásom. Fekete és színes vászonkötés.	K	5,800
Czegléd Sándorné: Szoros kapu, keskeny út. Vászon kötésben.	K	29,100
— Párnázott vászon	K	58,200
— Valódi bőrkötésben	K	87,500

EGYHÁZIRODALOM.

Dr. Baltazár D.: Elég nékem az Isten kegyelme. Füzve	K	58,200
— Kötve	K	72,750
Czegléd S.: Vasárnapi imádságok	K	72,750
Makai: Élet fejedelme	K	36,350
Mátyás E. Pál apostol mystikája	K	43,650
— „A vallásos mystika”	K	43,650
F. W. Roberston: Egyházi beszédei. II.	K	109,000
— Emberi és isteni nagyság	K	109,000
Soltész: Ünnepnapok.	K	50,900
Spurgeon: Az üdv üzenete	K	46,200
Szűcs: Győzelem a halál felett	K	43,650
Uray S.: Kis emberek könyve	K	10,200
— A keresztyén család kis tükre	K	5,800
Zoványi: A reformáció Magyarországon	K	145,500
Zsilinszky: A magyarországi protestáns egyház története	K	72,750

Nagy választék diszkötésű zsoltárokból, szépirodalmi munkákban, zeneművekben ifjúsági iratok, utleírások, mesés- és képeskönyvekben. Tintatartók, írőkeszletek, levélpapírok emlékkönyvek, társasjátékok a legelőyösebb-n kaphatók.